

Notat

3. juni 2018

J. Nr. 17/17201

SYD/STS

Vejledende udtalelse om opgørelsesperioder for indtægtsgrundlaget ved beregning af pension efter kalenderårsmodellen

Ved lov nr. 574 af 10. juni 2014 om anvendelse af indkomstregisteret ved indtægtsregulering af social pension og boligstøtte m.v. blev der med virkning for 2015 indført nye regler om beregning af social pension (kalenderårsmodellen), herunder regler om efterregulering af pension.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering er af Ankestyrelsen og Udbetaling Danmark blevet gjort opmærksom på, at der er i praksis synes at være tvivl om, hvordan reglerne for omregning og efterregulering i forbindelse de opgørelsesperioder, der blev indført med kalenderårsmodellen, skal fortolkes. Følgende udtalelse er udarbejdet med henblik på at afklare de spørgsmål, der har været rejst angående opgørelsesperioder for indtægtsgrundlaget ved beregning af pension.

Formålet med efterreguleringen er, at for meget pension kan kræves tilbagebetalt, og for lidt pension kan efterbetales, hvis det viser sig, at pensionen i løbet af året har været beregnet på enten et for lavt eller for højt indkomstgrundlag i forhold til den faktiske indkomst i perioden ifølge årsopgørelsen eller indkomstregisteret.

Det er ikke hensigten med kalenderårsmodellen, at der ved efterreguleringen skal opstå tilbagebetalingskrav og efterbetalingskrav af andre årsager end spørgsmål om indkomstgrundlaget.

Bestemmelserne om indtægtsgrundlag

Det følger af bestemmelserne om indtægtsgrundlag i lov om social pension – §§ 27, 29 og 32 a – at opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget er det kalenderår eller den del af et kalenderår, som pensionsudbetalingen vedrører. (Efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. følger reglerne om indtægtsgrundlag af §§ 25 og 26.)

Pensionsudbetalingen i henhold til et indtægtsgrundlag er afgørende for, om opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget er et helt kalenderår eller en del af et kalenderår. Opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget er den samme ved beregningen af den foreløbige (løbende udbetaling) og den endelige pension (efterregulering), jf. § 39 b, stk. 1, som fastslår, at efterreguleringen sker på baggrund af årsopgørelsen og oplysninger fra indkomstregistret. Det eneste relevante vurderingstema i forbindelse med efterreguleringen er derfor, om pensionen har været beregnet på et for højt eller lavt indkomstgrundlag.

Hvis en pensionist modtager pension i henhold til flere indtægtsgrundlag inden for samme kalenderår, fastlægges opgørelsesperioden for det enkelte indtægtsgrundlag

for sig. En pensionist anses for at modtage pension i henhold til flere indtægtsgrundlag, selv om indtægtsstørrelse i løbet af året betyder, at pensionen beregnes til 0 kr.

Opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget er det kalenderår, pensionsudbetalingen vedrører

Opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget er et helt kalenderår, når opgørelsesperioden regnes fra kalenderårets start – den 1. januar.

Når opgørelsesperioden er et helt kalenderår, opgøres indtægtsgrundlaget foreløbigt på grundlag af forskudsopgørelsen. Det maksimale bundfradrag for folkepensionister på 60.000 kr. reduceres ikke (jf. § 29, stk. 1, nr. 7). Den opgjorte indtægt nedsættes med årlige fradragsbeløb, og der anvendes årlige pensionsbeløb (jf. § 49).

Efterreguleringen sker på baggrund af årsopgørelsens oplysninger om den faktiske indkomst i hele året. Det maksimale bundfradrag for folkepensionister på 60.000 kr. reduceres ikke (jf. § 29, stk. 1, nr. 7). Den opgjorte indtægt nedsættes med årlige fradragsbeløb, og der anvendes årlige pensionsbeløb (jf. § 49).

Omregnes pensionen i løbet af året (med virkning for resten af året, jf. § 39, stk. 6), eller er pensionsudbetalingen ophørt i løbet af året, vedrører pensionsudbetalingen for perioden før omregnings- eller ophørstidspunktet kalenderåret. Opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget er derfor hele kalenderåret, både når den foreløbige og den endelige pension beregnes for januar måned og frem til omregnings- eller ophørstidspunktet. Pensionen vil derved altid blive efterreguleret i forhold til det indkomstgrundlag og de beregningsregler, som pensionisten er blevet oplyst om i forbindelse med den løbende udbetaling.

Pensionen omregnes (med virkning for resten af året) når der sker en ændring af de personlige forhold, som har betydning for pensionens størrelse, eller pensionistens ægtefælle eller samlever dør.

Pensionen *omregnes* fx i følgende situationer med virkning for resten af året:

- Pensionisten ændrer samlivsstatus (ved indgåelse/ophævelse af ægteskab eller samliv)
- Pensionistens ægtefælle/samlever bliver modtager af førtidspension eller folkepension
- Pensionisten eller pensionistens ægtefælle/samlever får varigt ophold i botilbud/plejehjem/plejebolig
- Pensionistens ægtefælles/samlevers pension ophører eller genoptages (fx ved opsat pension, udlandsophold, fængselsophold)

Indtræder der ændringer af de personlige forhold, som betyder, at pensionen skal omregnes, skal pensionisten oplyses om de nye regler for beregning og efterregulering af pensionen, som vil gælde med virkning fra omregningstidspunktet til årets udgang.

Pensionsudbetalingen *ophører* fx i følgende situationer:

- Pensionisten overgår fra førtidspension til folkepension
- Pensionisten indsættes til strafafsoning i fængsel
- Pensionisten opsætter pensionen i løbet af året
- Pensionisten får fast bopæl i udlandet (kun i visse tilfælde)

Eksempel 1: En pensionist modtager førtidspension fra begyndelsen af året og overgår til at modtage folkepension i løbet af året. Opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget for den foreløbige og den endelige udbetaling af førtidspension er hele kalenderåret. Dvs. at opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget også er hele kalenderåret i forbindelse med efterreguleringen, selv om udbetalingen af førtidspension er ophørt i løbet af året.

Opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget er den del af kalenderåret, pensionsudbetalingen vedrører

Opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget er kortere end kalenderåret, når opgørelsesperioden regnes fra den 1. februar eller senere, fx ved overgang til folkepension i løbet af året eller ved ændringer i de personlige forhold i løbet af året som medfører omregning.

Når opgørelsesperioden er kortere end kalenderåret, opgøres indtægtsgrundlaget foreløbigt på grundlag af oplysninger fra borgeren til Udbetaling Danmark om den forventede indkomst i perioden frem til kalenderårets udgang. Indkomster, der ikke fremgår af indkomstregisteret, fordeles ligeligt over kalenderåret.

Det maksimale bundfradrag for folkepensionister på 60.000 kr. reduceres forholdsmæssigt, hvis folkepensionisten kun modtager folkepension en del af året (jf. § 29, stk. 1, nr. 7).¹

Har pensionisten modtaget folkepension før opgørelsesperioden, nedsættes det fulde bundfradrag efter omregning med det anvendte bundfradrag, dvs. den del af bundfradraget, der er anvendt i perioden før opgørelsesperioden. Det anvendte bundfradrag kan maksimalt være det for perioden forholdsmæssigt opgjorte bundfradrag.

Eksempel 2:

En pensionists ægtefælle dør i juni måned og får derfor omregnet pensionen med virkning for juli måned. Pensionisten har i perioden før omregningen haft en arbejdsindkomst på 40.000 kr. Det for perioden forholdsmæssige opgjorte bundfradrag er 30.000 kr. Indkomsten i perioden har derfor været højere end det for perioden forholdsmæssige opgjorte bundfradrag. Efter omregning indgår et i forhold til perioden efter omregning forholdsmæssigt opgjort bundfradrag. Det vil sige, at der indgår 30.000 kr. i beregningen efter omregning.

Eksempel 3:

¹ Reglen om bundfradrag er forskellig fra reglen om forholdsmæssige fradragsbeløb. Reglen om forholdsmæssige bundfradrag afhænger af, om der modtages pension en del af året. Reglen om forholdsmæssige fradragsbeløb og pensionsbeløb finder anvendelse, når opgørelsesperioden er kortere end kalenderåret.

En pensionist bliver samlevende pr. 1. august. Pensionisten har i perioden før omregning haft en arbejdsindkomst på 10.000 kr. Det for perioden forholdsmæssige opgjorte bundfradrag er 35.000 kr. Indkomsten i perioden har derfor været under det for perioden forholdsmæssigt opgjorte bundfradrag. Efter omregning nedsættes det fulde bundfradrag med det anvendte bundfradrag svarende til den arbejdsindkomst, der har været i perioden før omregning. Det vil sige, at der indgår 50.000 kr. i beregningen efter omregning.

Den opgjorte indtægt nedsættes med forholdsmæssige fradragbeløb, og der anvendes forholdsmæssige pensionsbeløb (jf. § 49).

Efterreguleringen sker på baggrund af oplysninger i indkomstregisteret og evt. oplysninger fra borgeren til Udbetaling Danmark om den faktiske indkomst i den del af kalenderåret, som pensionsudbetalingen vedrører. Det betyder, at opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget er den samme periode ved beregningen af den foreløbige og den endelige pension. Indkomster, der ikke fremgår af indkomstregisteret, fordeles ligeligt over kalenderåret.

Overgang til pension i løbet af året

Opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget er kortere end kalenderåret, når en person overgår til pension i løbet af året.

Fx i følgende situationer:

- En person når folkepensionsalderen og overgår til at modtage folkepension (herunder i forbindelse med overgang fra førtidspension)
- En person tilkendes førtidspension
- En person overgår til at modtage folkepension efter at have haft opsat pensionen fra folkepensionsalderen og frem

Eksempel 4:

En førtidspensionist når pensionsalderen i løbet af året og overgår til at modtage folkepension. Opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget for den foreløbige og den endelige udbetaling af folkepensionen er kortere end kalenderåret. (Jf. ovenfor under eksempel 1 er opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget for den foreløbige og den endelige udbetaling af førtidspension hele kalenderåret.)

Pensionsudbetalingen genoptages i løbet af året

Opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget er kortere end kalenderåret, når pensionsudbetalingen genoptages i løbet af året.

Fx i følgende situationer:

- Pensionsudbetalingen genoptages efter en periode med opsat pension (pensionisten har haft modtaget pension i en periode, hvorefter pensionen har været opsat i en periode)
- Pensionsudbetalingen genoptages efter en periode, hvor pensionen har været inddraget som følge af fængselsophold
- Pensionsudbetalingen genoptages efter en periode med ophold i udlandet

Eksempel 5:

En pensionist er bosat i udlandet, og modtager grundbeløb fra begyndelsen af året. Pensionisten flytter til Danmark i løbet af året, og begynder at modtage pensionstillæg. Opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget vedrørende pensionstillægget er kortere end kalenderåret. Opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget vedrørende grundbeløbet er hele kalenderåret.

Omregning i løbet af året med virkning for resten af året

Opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget er kortere end kalenderåret, når pensionen omregnes i løbet af året med virkning for resten af året, når der sker en ændring af de personlige forhold, som har betydning for pensionens størrelse, eller pensionistens ægtefælle eller samlever dør.

Hvis der sker en ændring af de personlige forhold i løbet af året, som har betydning for pensionens størrelse, omregnes pensionen med virkning fra den 1. i måneden efter de ændrede forhold til kalenderårets udgang (dog tidligst fra det tidspunkt, hvor borgeren vidste eller burde vide, at pensionen skulle omregnes fra som følge af ændringerne i de personlige forhold).

Hvis pensionistens ægtefælle eller samlever dør, omregnes pensionen med virkning fra dagen efter dødsfaldet (modtages efterlevelsespension, omregnes pensionen med virkning fra dagen efter ophør af udbetaling af efterlevelsespension).

Folkepensionens grundbeløb omregnes ikke i løbet af året, hvis der sker en ændring af de personlige forhold, eller hvis pensionistens ægtefælle eller samlever dør, fordi ændringen eller dødsfaldet ikke har betydning for grundbeløbets størrelse, som alene afhænger af pensionistens egen indtægt ved personligt arbejde.

Pensionen omregnes fx i følgende situationer med virkning for resten af året:

- Pensionisten ændrer samlivsstatus (ved indgåelse/ophævelse af ægteskab eller samliv)
- Pensionistens ægtefælle/samlever bliver modtager af førtidspension eller folkepension
- Pensionisten eller pensionistens ægtefælle/samlever får varigt ophold i botilbud/plejehjem/plejebolig
- Pensionistens ægtefælles/samlevers pension ophører eller genoptages (fx ved opsat pension, udlandsophold, fængselsophold)

Eksempel 6: En pensionist modtager folkepension som enlig og bliver samlevende i løbet af året. Der sker omregning af pensionstillægget med virkning fra den 1. måned efter de ændrede forhold. Opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget vedrørende pensionstillægget som samlevende er kortere end kalenderåret. (Ændringen af de personlige forhold har ikke betydning for grundbeløbets størrelse. Grundbeløbet skal derfor ikke omregnes, og opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget vedrørende grundbeløbet er som følge heraf hele kalenderåret. Opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget vedrørende pensionstillægget før omregningstidspunktet er hele kalenderåret, fordi den løbende og den endelige pensionsudbetaling regnes fra kalenderårets begyndelse – den 1. januar.)

Eksempel 7: En pensionist modtager førtidspension som samlevende og bliver enlig i løbet af året. Der sker omregning af førtidspensionen. Opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget vedrørende førtidspensionen som enlig er kortere end kalenderåret. (Opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget vedrørende førtidspensionen før omregningstidspunktet er hele kalenderåret, fordi den løbende og den endelige pensionsudbetaling regnes fra kalenderårets start – den 1. januar.)

Eksempel 8:

En pensionist overgår til pension i løbet af året. Måned efter opsætter pensionistens ægtefælle sin pension. Pensionisten skal derfor have omregnet pensionstillægget. Opgørelsesperioden for indtægtsgrundlagene for grundbeløb og pensionstillæg før omregningstidspunktet er fra tidspunktet for overgangen til pension og til årets udgang, dvs. kortere end kalenderåret. Opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget for pensionstillægget, efter ægtefællen har opsat sin pension, er fra omregningstidspunktet til årets udgang, dvs. også kortere end kalenderåret. Ved efterreguleringen er opgørelsesperioderne samme perioder, som ved udbetalingen.

Reglerne om kalenderårsmodellen har den utilsigtede konsekvens, at arbejdsindkomst for en periode, hvor en pensionist eller dennes ægtefælle/samlever opsætter pensionen i løbet af året, indgår i indtægtsgrundlaget forud for opsætningsperioden.

STAR er derfor ved at udarbejde et lovforslag med henblik på at ændre reglerne for så vidt angår denne målgruppe.

Regler

Lov om social pension (lovbekendtgørelse nr. 1208 af 17. november 2017)

”Indtægtsgrundlag

§ 27. For folkepensionister opgøres indtægtsgrundlaget for grundbeløb efter pensionistens indtægt ved personligt arbejde. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte nærmere regler om opgørelse af indtægt ved personligt arbejde.

Stk. 2. Opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget efter stk. 1 er det kalenderår eller den del af et kalenderår, som pensionsudbetalingen vedrører. De enkelte indkomster i indtægtsgrundlaget henføres til den måned og det år, som de skattemæssigt henføres til.

Stk. 3. Indkomster, herunder fradragsberettigede udgifter, der ikke fremgår af indkomstregisteret, jf. lov om et indkomstregister, fordeles ligeligt over kalenderåret.

Stk. 4. Indtægtsgrundlaget efter stk. 1 og 3 opgøres foreløbigt hver måned på grundlag af forskudsopgørelsen, når opgørelsesperioden er et helt kalenderår, jf. dog stk. 5. Hvis opgørelsesperioden er kortere end kalenderåret, opgøres indtægtsgrundlaget efter stk. 1 og 3 på grundlag af oplysninger fra borgeren til Udbetaling Danmark, jf. dog stk. 5.

Stk. 5. Den registrerede indkomst er summen af indkomsten i opgørelsesperioden ifølge indkomstregisteret og øvrige indkomster ifølge enten forskudsopgørelsen eller oplysninger fra borgeren. Overstiger den registrerede indkomst i opgørelsesperioden indtægtsgrundlaget opgjort efter stk. 4, opgøres indtægtsgrundlaget efter stk. 1 og 3 hver måned på grundlag af den registrerede indkomst i opgørelsesperioden.

Stk. 6. Indtægten afrundes nedad til nærmeste beløb, der er deleligt med 100.

Stk. 7. Den opgjorte indtægt nedsættes med et fradrag, jf. § 49, stk. 1, nr. 2.

Stk. 8. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om, at fordelingen, jf. stk. 3, kan fraviges, når det drejer sig om indkomster og udgifter ved selvstændig erhvervsvirksomhed.

§ 28. (Ophævet)

§ 29. Indtægtsgrundlaget for pensionstillæg, varmetillæg efter § 14, stk. 2, og helbredstillæg efter § 14 a opgøres på grundlag af pensionistens og en eventuel ægtefælles eller samlevers samlede indtægt. Indtægtsgrundlaget opgøres således:

- 1) Personlig indkomst med tillæg af positiv kapitalindkomst, der anvendes til beregning af indkomstskat efter personskattelovens § 7, dog før de deri nævnte grundbeløb og bundfradrag, samt aktieindkomst, der beskattes efter personskattelovens § 8 a, stk. 1 og 2, bortset fra aktieudbytte op til 5.000 kr.
- 2) Opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget efter nr. 1 er det kalenderår eller den del af et kalenderår, som pensionsudbetalingen vedrører. De enkelte indkomster i indtægtsgrundlaget henføres til den måned og det år, som de skattemæssigt henføres til.
- 3) Indkomster, herunder fradragsberettigede udgifter, der ikke fremgår af indkomstregisteret, fordeles ligeligt over kalenderåret.
- 4) Indtægtsgrundlaget efter nr. 1 og 3 opgøres foreløbigt hver måned på grundlag af forskudsopgørelsen, når opgørelsesperioden er et helt kalenderår, jf. dog nr. 5. Hvis opgørelsesperioden er kortere end kalenderåret, opgøres indtægtsgrundlaget efter nr. 1 og 3 på grundlag af oplysninger fra borgeren til Udbetaling Danmark, jf. dog nr. 5.
- 5) Den registrerede indkomst er summen af indkomsten i opgørelsesperioden ifølge indkomstregisteret og øvrige indkomster ifølge enten forskudsopgørelsen eller oplysninger fra borgeren. Overstiger den registrerede indkomst i opgørelsesperioden indtægtsgrundlaget opgjort efter nr. 4, opgøres indtægtsgrundlaget efter nr. 1 og 3 hver måned på grundlag af den registrerede indkomst i opgørelsesperioden.
- 6) Det beregnede indtægtsgrundlag er summen af den hidtidige indkomst i opgørelsesperioden ifølge indkomstregisteret opregnet til hele opgørelsesperioden og en forholdsmæssig andel af de indkomster i den seneste årsopgørelse, der ikke registreres i indkomstregisteret. Udbetaling Danmark kan efter et konkret skøn forhøje indtægtsgrundlaget, jf. nr. 4 og 5, hvis pensionisten modtager helbredstillæg, jf. § 14 a, og det beregnede indtægtsgrundlag overstiger indtægtsgrundlaget opgjort efter nr. 4 eller 5 med 20 pct. Det skønnede indtægtsgrundlag kan ikke overstige det beregnede indtægtsgrundlag.
- 7) Ved opgørelsen af indtægtsgrundlaget efter nr. 1-6 fradrages en folkepensionists indtægt ved personligt arbejde opgjort efter § 27, stk. 1-5, på op til i alt 60.000 kr. i et kalenderår. Det maksi-

male fradrag reduceres forholdsmæssigt, hvis pensionisten kun modtager folkepension i en del af året.

8) Ved opgørelsen af indtægtsgrundlaget efter nr. 1 bortses fra tilbagebetalte efterløns- og fleksydelsesbidrag.

Stk. 2. Personer, der lever i et samlivsforhold, hvor den ene eller begge har modtaget pension fra før den 1. marts 1999, betragtes som enlige i forhold til opgørelsen af indtægtsgrundlaget efter stk. 1, medmindre de indleder et nyt samlivsforhold efter den 1. marts 1999.

Stk. 3. Beskæftigelsesministeren fastsætter regler for, hvorledes indkomster efter stk. 1, der ikke er skattepligtige her i landet, og indkomster, som er omfattet af § 5 i lov om beskatning af søfolk, skal indgå i indtægtsgrundlaget.

Stk. 4. I indtægtsgrundlaget efter stk. 1 og 3 foretages følgende fradrag:

1) Fradrag for skattepligtig social pension og fradrag for skattepligtig pension udbetalt efter lovgivningen i en anden EU/EØS-medlemsstat og omfattet af og beregnet efter forordning (EF) nr. 883/04 om koordinering af de sociale sikringsordninger samt for pension udbetalt efter lovgivningen i et land, med hvilket der er indgået overenskomst om samordning af pension. Beskæftigelsesministeren fastsætter regler for, hvorledes fradrag for pensioner som nævnt i 1. pkt., der ikke er skattepligtige her i landet, skal fradrages.

2) Fradrag for ophørsstøtte efter lov om ophørsstøtte til jordbrugere og lov om ophørsstøtte til erhvervsfiskere.

3) Fradrag for hjælp efter § 27 a og efterlevelseshjælp efter § 85 a i lov om aktiv socialpolitik.

4) Fradrag for engangsbeløb efter § 15 d, stk. 4.

5) Fradrag for indkomster i opgørelsesperioden, der har medført krav om refusion eller tilbagebetaling af pension for tidligere opgørelsesperioder eller kalenderår.

Stk. 5. Ved opgørelsen af indtægtsgrundlaget for beregning af pensionstillæg for en pensionist, der er gift eller samlevende med en person, som ikke modtager social pension, nedsættes ægtefællens eller samleverens indtægter, der indgår i indtægtsgrundlaget, med et fradragsbeløb, jf. § 49, stk. 1, nr. 4. Fradraget efter 1. pkt. skal dog som minimum svare til ægtefællens eller samleverens indtægter, der hidrører fra personligt arbejde, delpension, kontanthjælp, ressourceforløbsydelse, uddannelseshjælp, sygedagpenge, arbejdsløshedsdagpenge, midlertidig arbejdsmarkedsydelse, kontantydelse, integrationsydelse, ledighedsydelse, efterløn eller fleksydelse, på op til 10.000 kr.

Stk. 6. Den opgjorte indtægt afrundes nedad til nærmeste beløb, der er deleligt med 100.

Stk. 7. Den opgjorte indtægt nedsættes ved beregning af pensionstillæg med et fradrag, jf. § 49, stk. 1, nr. 5.

Stk. 8. Den opgjorte indtægt nedsættes ved beregning af varmetillæg og helbredstillæg med et fradrag, jf. § 49, stk. 1, nr. 6.

Stk. 9. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om, at fordelingen, jf. stk. 1, nr. 3, kan fraviges, når det drejer sig om indkomster og udgifter ved selvstændig erhvervsvirksomhed.

...

Kapitel 6

Årlig fastsættelse, omregning, bortfald, tilbagebetaling m.v.

§ 39. Pensionen fastsættes hver 1. januar på grundlag af indtægten opgjort efter §§ 27, 29 og 32 a.

Stk. 2. Pensionen i kalenderåret omregnes i løbet af året, hvis

1) det månedligt opgjorte indtægtsgrundlag afviger fra det hidtil anvendte indtægtsgrundlag og en beregning på grundlag af det opgjorte indtægtsgrundlag fører til en ændring af pensionens størrelse eller

2) der sker en ændring af de personlige forhold, som har betydning for pensionens størrelse, eller

3) pensionistens ægtefælle eller samlever dør.

Stk. 3. Omregning efter stk. 2, nr. 1, sker med virkning for hele opgørelsesperioden. Helbredstillæg omregnes dog kun med virkning fra den 1. i førstkommende måned, hvor pensionen i øvrigt beregnes på grundlag af det nye indtægtsgrundlag.

Stk. 4. Omregning efter stk. 2, nr. 2, sker med virkning fra den 1. i måneden efter de ændrede forhold, dog tidligst fra det tidspunkt, hvor borgeren vidste eller burde vide, at pensionen skulle omregnes som følge af ændringer i de personlige forhold, jf. § 42.

Stk. 5. Omregning efter stk. 2, nr. 3, sker med virkning fra dagen efter pensionistens ægtefælles eller samlevers dødsfald. For en efterlevende ægtefælle eller samlever, der modtager efterlevelsespension, omregnes pensionen med virkning fra dagen efter ophør af udbetaling af efterlevelsespension, jf. § 48.

Stk. 6. Ved omregning af pension efter stk. 2, nr. 2 og 3, ændres opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget til perioden fra det tidspunkt, som pensionen omregnes med virkning fra, til kalenderårets udgang.

Stk. 7. Den supplerende pensionsydelse efterbetales, hvis Udbetaling Danmark inden 6 måneder efter udgangen af januar modtager nye oplysninger fra pensionisten om formuen pr. 1. januar, som viser, at formuen ikke oversteg formuegrænsen, og betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

Stk. 8. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler, der sikrer, at Udbetaling Danmark og kommunalbestyrelsen modtager oplysninger, der har betydning for den årlige fastsættelse og omregning af pensionen.

...

§ 39 b. Udbetaling Danmark foretager årligt en endelig efterregulering af pensionen for det forudgående kalenderår, jf. dog stk. 4. Efterreguleringen sker på baggrund af årsopgørelsen og oplysninger fra indkomstregisteret. Afgørelse om efterregulering af pensionen genoptages ikke, som følge af at afgørelse om årsopgørelsen genoptages, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Oplyser pensionisten til Udbetaling Danmark, at årsopgørelsen er påklaget, kan Udbetaling Danmarks endelige afgørelse om efterregulering af pensionen ikke træffes, før klagesagen om årsopgørelsen er færdigbehandlet.

Stk. 3. Afgørelse om efterregulering kan genoptages, hvis en genoptagelse af årsopgørelsen medfører en ændring af pensionistens eller dennes ægtefælles eller samleveres årsindkomst på mindst 25.000 kr.

Stk. 4. Helbrestillæg, jf. § 14 a, efterreguleres ikke.

Stk. 5. Viser efterreguleringen, at pensionisten har fået for lidt udbetalt i pension, efterbetaler Udbetaling Danmark den resterende pension. Viser efterreguleringen, at pensionisten har fået for meget udbetalt i pension, skal den overskydende pension tilbagebetales til Udbetaling Danmark, jf. dog stk. 6.

Stk. 6. Udbetaling Danmark kan ikke kræve tilbagebetaling efter stk. 5, hvis tilbagebetalingskravet for et kalenderår udgør mindre end 250 kr.”

Lovforslag nr. 166 af 26. marts 2014 om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (Anvendelse af indkomstregisteret ved indtægtsregulering af social pension og boligstøtte m.v.)

Følgende fremgår af pkt. 2.2.3.2. i de almindelige bemærkninger:

”Ved omregning i løbet af året vil pensionen i den resterende del af året udgøre differencen mellem den nu beregnede pension i hele kalenderåret fratrukket den pension, som hidtil er udbetalt i kalenderåret. Beregningen foretages særskilt for hvert pensionsbeløb, dvs. grundbeløb og pensionstillæg m.v. Det gælder dog ikke for helbrestillæg, som foreslås fastsat endeligt på grundlag af det aktuelle indtægtsgrundlag dvs. en ændring af indtægtsgrundlaget har kun virkning for fremtidige udbetalinger af helbrestillæg. Om baggrunden herfor henvises til afsnit 2.2.4. om årlig symmetrisk efterregulering.

Ved omregning i løbet af kalenderåret som følge af ændringer af personlige forhold, sker omregning efter forslaget med virkning fra tidspunktet for ændringen i kalenderåret (den 1. i måneden efter ændringen, dog fra dagen efter en ægtefælles eller samlevers død). Forslaget skal ses i sammenhæng med efterreguleringen, jf. nedenfor, og ønsket om at sikre pensionisterne en pension, der så korrekt som muligt afspejler deres faktiske indtægts- og personlige forhold.”

Følgende fremgår af pkt. 2.2.4.2. i de almindelige bemærkninger:

”Hvis pensionen har været eller skulle have været omregnet i løbet af året på grund af ændringer af personlige forhold, herunder dødsfald, skal der foretages en periodeopdelt efterregulering.”

Følgende fremgår af de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1:

”Det foreslås i § 27 *stk. 2*, at opgørelsesperioden for indtægtsgrundlaget er indtægten i det aktuelle kalenderår, dvs. det kalenderår som pensionsudbetalingen vedrører. Der foreslås ingen ændringer med hensyn til hvilke indtægter, der indgår i indtægtsgrundlaget.

Opgørelsesperioden kan dog være kortere end kalenderåret, hvis der er tale om en ny pensionist, eller pensionen skal omregnes som følge af ændret personlige forhold eller dødsfald. Opgørelsesperioden ændres også, dvs. bliver kortere end kalenderåret, hvis pensionsudbetalingen midlertidigt afbrydes og efterfølgende genoptages, fx ved fængselsophold eller opsat pension. Opgørelsesperioden, når pensionsudbetalingen genoptages eller omregnes på grund af personlige forhold, vil være perioden fra det tidspunkt, som pensionen genudbetales eller omregnes med virkning fra, til kalenderårets udgang. Ved omregning som følge af et ændret indtægtsskøn, jf. § 39, *stk. 2*, nr. 1, ændres opgørelsesperioden ikke.

...

I § 27, *stk. 4*, foreslås, at indtægtsgrundlaget opgøres foreløbigt hver måned på grundlag af forskudsopgørelsen. Pensionisten kan ændre sin forskudsopgørelse i løbet af året. Det er den aktuelle forskudsopgørelse, som skal anvendes ved den månedlige opgørelse af det foreløbige indtægtsgrundlag og beregning af den pension, som skal udbetales i måneden, dvs. forskudsopgørelsen ultimo den foregående måned (måneden før pensionsudbetalingen) eller senere. Hvis opgørelsesperioden er kortere end et kalenderår kan forskudsopgørelsen ikke anvendes. I dette tilfælde foreslås det, at pensionen fastsættes på grundlag af oplysninger fra borgeren om den forventede indkomst i opgørelsesperioden.”

Følgende fremgår af de specielle bemærkninger til § 1, nr. 11:

”... Forslaget til § 39, *stk. 2*, nr. 2 og 3, svarer til gældende regler, jf. lov om social pension.

...

Ved ændringer af personlige forhold, jf. forslaget § 39, *stk. 4*, foreslås, at pensionen omregnes med virkning fra den 1. i måneden efter ændringen. Omregningen kan dog nu tidligst ske med virkning fra den 1. januar i det aktuelle år, jf. forslaget til § 39, *stk. 2*, der præciserer, at det alene er pensionen i kalenderåret, der omregnes.

§ 39, *stk. 3 og 4* sikrer, at pensionisten får så korrekt en pension som muligt i kalenderåret i lyset af de faktiske indkomstforhold og personlige forhold. Hvis ændringen er sket med virkning fra det foregående år, vil virkningen heraf eventuelt kunne indgå i efterreguleringen af pensionen for det foregående år. Hvis udbetaling Danmark modtager oplysning om ændrede forhold så sent i kalenderåret, at en omregning ikke kan nå at få betydning for den udbetalte pension i kalenderåret, vil virkningen af ændringen indgå ved den årlige efterregulering af pensionen i kalenderåret.

Social pension udbetales månedligt. Hvis der ved en omregning allerede er udbetalt pension i opgørelsesperioden, vil den månedlige pension i resten af opgørelsesperioden blive beregnet på grundlag af forskellen mellem pensionen i opgørelsesperioden, som nu beregnet efter omregningen, fratrukket den pension, som allerede er udbetalt i

opgørelsesperioden. Den månedlige pension i resten af opgørelsesperioden fremkommer ved at dividere denne forskel med det antal udbetalingsmåneder, der resterer af opgørelsesperioden. Derved sikres det, at den faktisk udbetalte pension i opgørelsesperioden kommer til at svare til den ved omregningen beregnede samlede pension for opgørelsesperioden. Denne beregning foretages for førtidspensionen, folkepensionens grundbeløb, pensionstillæg, varmetillæg og supplerende pensionsydelse (hvor et ændret indtægtsgrundlag dog først kan få betydning for den udbetalte pension i forbindelse med den årlige efterregulering), dvs. for de indtægtsafhængige pensionsdele, som er foreløbigt fastsat, bortset fra helbredstillæg. Størrelsen af de enkelte forskelsbeløb kan aldrig blive mindre end 0. Det indebærer, at en eventuel for meget udbetalt pension i første del af året eventuelt ikke kan nå at blive udlignet ved kalenderårets udgang. En resterende difference indgår i efterreguleringen.

...

I forslaget til § 39, stk. 6, er fastsat, at hvis pensionen omregnes efter § 39, stk. 4-5, om ændringer af personlige forhold og dødsfald, ændres opgørelsesperioden. Opgørelsesperioden er normalt kalenderåret, men hvis der sker ændringer af personlige forhold, herunder dødsfald, ændres opgørelsesperioden, der opdeles i en periode før og efter omregningen. Det betyder, at det kun er indkomstforholdene i perioden efter ændringen af de personlige forhold m.v., der bestemmer den foreløbige og den endelige pension i den resterende del af kalenderåret (opgørelsesperioden).”

Følgende fremgår af de specielle bemærkninger til § 1, nr. 12:

”... Det foreslås i § 39 b, at pensionen fremover efterreguleres efter udløbet af kalenderåret. Den gældende bestemmelse (§ 39, stk. 4) om omregning med tilbagevirkende kraft, hvis dette medfører en forhøjelse af pensionen, men højst for en periode på 6 måneder fra Udbetaling Danmark eller kommunalbestyrelsen har modtaget oplysningerne, ophæves som følge heraf, jf. bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 11. Der foreslås dog indsat en bestemmelse om efterbetaling af pensionen svarende til den gældende § 39, stk. 4, for så vidt angår formueopgørelsen pr. 1. januar, der har betydning for udbetaling af den supplerende pensionsydelse, jf. forslaget § 1, nr. 11 (§ 39, stk. 7). Efter forslaget sker der ikke efterregulering for så vidt angår formueændringer.

Hvis det efterfølgende viser sig, at pensionisten har modtaget helbredstillæg eller den supplerende pensionsydelse, selvom formuen var over formuegrænsen, kan der dog blive tale om at kræve disse tilbage, hvis pensionisten i ond tro ikke har overholdt sin oplysningspligt vedrørende væsentlige formueændringer.

I stk. 1 foreslås, at Udbetaling Danmark en gang årlig foretager en endelig efterregulering af pensionen for foregående kalenderår på grundlag af oplysningerne i indkomstregisteret og årsopgørelsen for kalenderåret, jf. dog stk. 4. Oplysningerne i indkomstregisteret er nødvendige, hvis der skal foretages en periodisering, dvs. hvis pensionen i kalenderåret skal beregnes på grundlag af flere opgørelsesperioder. Udenlandske indkomster, som ikke er skattepligtige, og som medregnes i indkomstgrundlaget, vil indgå i efterreguleringen med det beløb, som på dette tidspunkt er registreret i pensionsystemet for det foregående kalenderår. Pensionisten har efter forslaget fortsat oplysningspligt ved ændringer af disse indkomster. Pensionisten vil årligt i forbindelse med den årlige pensionsmeddelelse blive bedt om at meddele eventuelle ændringer til indkomstgrundlaget for så vidt angår disse indkomster. Afgørelse om efterregulering kan ikke genoptages som følge af, at afgørelse om årsopgørelsen genoptages, jf. dog stk. 3.”

Lovforslag nr. 147 af 28. februar 2017 om ændring af lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. (Ændrede regler om meddelelse om ret til folkepension, opsat pension m.v.)

Følgende fremgår af pkt. 2.3.2 i de almindelige bemærkninger:

"2.3. Præcisering af reglerne om omregning og efterregulering af pension

2.3.1. Gældende ret

Ved lov nr. 574 af 10. juni 2014 om anvendelse af indkomstregisteret ved indtægtsregulering af social pension og boligstøtte m.v. blev der med virkning for 2015 indført nye regler om beregning af social pension. Lovforslagets hovedformål var at effektivisere og forenkle ydelsesadministrationen, at forbedre mulighederne for digital selvbetjening og at muliggøre en mere præcis og korrekt indtægtsregulering af social pension.

Efter de nye regler (kalenderårsmodellen) er den tidsmæssige enhed - opgørelsesperioden - kalenderåret. Pensionen i kalenderåret fastsættes foreløbigt på grundlag af forskudsopgørelsen, og efterreguleres efter årets udgang på grundlag af den skattemæssige årsopgørelse. Opgørelsesperioden kan være kortere end kalenderåret, fx hvis pensionisten først er overgået til pension i løbet af kalenderåret. Kalenderåret kan også omfatte flere opgørelsesperioder, fx hvis pensionen omregnes i løbet af året pga. ændrede samlivsforhold. I sidstnævnte tilfælde vil kalenderåret blive opdelt i to opgørelsesperioder: perioden før og perioden efter de ændrede samlivsforhold. Pensionen udbetales månedligt. Det månedlige beløb fremkommer som pensionen for den aktuelle opgørelsesperiode (dvs. perioden fra ændringstidspunktet til kalenderårets udgang) fratrukket den pension, der allerede er udbetalt i opgørelsesperioden, divideret med det resterende antal måneder i opgørelsesperioden.

2.3.2 Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det har vist sig, at der er usikkerhed om, hvorvidt de gældende bestemmelser i § 42 i lov om social pension og i førtidspensionsloven om tilbagebetaling af pension, hvis en pensionist har tilsidesat sin oplysningspligt eller i øvrigt mod bedre vidende uberettiget har modtaget pension, finder anvendelse i forbindelse med omregning af den foreløbige pension i løbet af kalenderåret, og ved den årlige endelige efterregulering af pensionen for det forudgående kalenderår. Ankestyrelsen har således i en konkret afgørelse lagt til grund, at § 42 finder anvendelse i forbindelse med samlivsændringer.

Ved udarbejdelsen af lovforslaget til lov nr. 574 af 10. juni 2014 om kalenderårsmodellen blev det forudsat, at § 42 ikke finder anvendelse. Der blev dog ikke eksplicit taget stilling hertil i lovforslaget. Det skal ses i sammenhæng med, at pensionen i løbet af kalenderåret er foreløbig, og det ikke kan afgøres om pensionen i en given opgørelsesperiode i kalenderåret er for høj eller lav før efter kalenderårets udgang. Det skal også ses i sammenhæng med, at der ved omregning af pensionen i kalenderåret alene sker en omregning af pensionen for den aktuelle opgørelsesperiode, dvs. fra ændringstidspunktet til udgangen af kalenderåret. Pensionen i den del af opgørelsesperioden, der resterer på det tidspunkt, hvor Udbetaling Danmark træffer afgørelse om omregning, beregnes som pensionen i hele opgørelsesperioden (dvs. fra ændringstidspunktet til kalenderårets udgang) fratrukket den pension, som allerede er udbetalt i opgørelsesperioden (dvs. fra ændringstidspunktet til det tidspunkt, hvor Udbetaling Danmark træffer afgørelse om at omregne pensionen). Der tages ikke herved stilling

til, om pensionen i den del af opgørelsesperioden, der går fra ændringstidspunktet til det tidspunkt, hvor Udbetaling Danmark træffer afgørelse om at omregne pensionen, har været for høj eller lav. Der beregnes heller ikke nogen samlet pension for denne delperiode af opgørelsesperioden.

Hvis § 42 altid skulle finde anvendelse, ville det indebære, at der ved de løbende omregninger i kalenderåret samt ved efterreguleringen skulle tages stilling til, om pågældende havde været i god eller ond tro i en større eller mindre del af opgørelsesperioden. Dette ville stride mod lovændringens hovedformål om at effektivisere og forenkle ydelsesadministrationen, at forbedre mulighederne for digital selvbetjening og at muliggøre en mere præcis og korrekt indtægtsregulering af social pension, jf. Folketingstidende 2013-14, A, L 166 som fremsat, side 8. Det ville også stride lovens formål om at sikre pensionisterne en pension, der så korrekt som muligt afspejler deres faktiske indtægts- og personlige forhold, jf. Folketingstidende 2013-14, A, L 166 som fremsat, side 13.

Ved målsætningen om at sikre pensionisterne en pension, der så korrekt som muligt afspejler deres faktiske indtægts- og personlige forhold, har det været forudsat, at Udbetaling Danmarks afgørelse om omregning af pensionen træffes hurtigt efter at have modtaget oplysninger om ændrede indtægts- og personlige forhold. Det kan konstateres, at dette ikke altid er tilfældet, når det drejer sig om ændrede samlivsforhold. Det kan opleves som urimeligt, at borgere, som har opfyldt deres oplysningspligt, og som derfor måske i god tro har modtaget en forkert pension i det meste af kalenderåret, efter omregning af pensionen med tilbagevirkende kraft fra tidspunktet for ændringen af samlivsforholdet risikerer dels at få en meget lille pension i resten af kalenderåret, dels at blive stillet over overfor et stort efterbetalingskrav ved efterreguleringen. Det forekommer på den baggrund rimeligt, at det ved afgørelser om ændrede samlivsforhold ved omregningen tages hensyn til, om pensionen har været modtaget i god eller ond tro.

Det foreslås på den baggrund, at det præciseres, at § 42 ikke finder anvendelse ved omregning i løbet af kalenderåret og ved den årlige endelige efterregulering af pensionen for det foregående kalenderår med mindre, der er tale om omregning og efterregulering på grund af ændringer af personlige forhold (samlivsforhold m.v., jf. § 39, stk. 2, nr. 2, i lov om social pension og § 38, stk. 2, nr. 2, i førtidspensionsloven).

Ideen med kalenderårsmodellen - som yderligere præciseret ved det foreliggende lovforslag - er, at pensionssystemet skal opbygges på samme vis som skattesystemet således, at det er borgeren, der er ansvarlig for, at myndigheden er i besiddelse af de korrekte oplysninger om indkomst og formue. Udbetaling Danmark kan således ikke ændre borgerens forskudsopgørelse, selv om denne må anses for urealistisk, men Udbetaling Danmark kan opfordre borgeren dertil for at undgå store efterreguleringsløb."

Følgende fremgår af de specielle bemærkninger til § 1, nr. 13:

"Pensionen omregnes i løbet af kalenderåret, hvis der sker en ændring af: a) indkomstgrundlaget, b) personlige forhold med betydning for pensionens størrelse, og c) pensionistens ægtefælle eller samlever dør. Ved omregning eller efterregulering af pensionen som følge af ændringer af indkomstgrundlaget eller dødsfald har det såle-

des ingen betydning, om pensionen er modtaget i god eller ond tro. Omregningen og efterreguleringen sker på grundlag af de faktiske indtægtsforhold og tidspunkt for dødsfaldet.

Ved ændringer af personlige forhold vil omregning med tilbagevirkende kraft og efterregulering af pension, som pensionisten uberettiget har modtaget, været betinget af, at pensionen er modtaget mod bedre vidende, dvs. pensionisten har været i ond tro.”